



Бүгү турттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлөминиң органы

№ 281 (12981) 1985 чылдың декабрь 5, четверг 1925 чылда үнүсүлүштүгүс Бүткүл 3 көпсөк

ХУННУҢ-НЕ ЧЕДИРЕР

СЭКП ТК-ның октябрь (1985 ч.) Пленумунуң чүүлүгү деп көргөни 1986—1990 чылдарда болгаш 2000 чылга чедир үеде ССРЗ-ниң экономиктиг база социал хөгжүлдүзүниң Нол угланышкындарының телевидениеде харылзаа ачы-дуза-зын болгаш информацияның техниктиг чепсептерин шапкын хөгжүлдери чүүлүгүлүгүс көргөн.

Ында мынча дээн: «Телефон харылзаа-зын чонга көргүзүп турар ачы-дуза-зын хемчээлин 1,6—1,7 катал, хоорайлар арасының автомат-телефондарының санын 2,5—3 катал көвүдөдир, хоорайлар арасының телефон харылзаа-зын автомат-телефондарының деңгелин 70 хуу чедир бедирер.

Беш чылдың төңүзүңгө чедир телевидениениң ийи программанын көрүзүңгө херек кырында хүлүзүп ал турарын хандырар. Нөдөз черлерге хей программалыг радио четкизин калдырар. Солуннар үнүн хүнде-ле чагычыларга, чагыгыт-тап садылгач четкилерге албан четкен турарын чер бүрүзүңгө организастаар, ал сорулга-биле харылзаа албан черлериниң техниктиг хандырылганын деңгелин бедирер.

Бистиң республиканың байдалың хамгаарыштыр алдырга, ол сорулгалар үези иелген-биле онза чугула болгаш онза ылгалдыг. Ылангыч солуннар болгаш сеткүүлдер чедирелгезин ал көрүзүңгө. Кызыл хоорайны, республика төвүңгө чөөк райондарың төптөрүн, чамдык суурларын, чурттакчы-лыг черлерин санаа-сака, республика солундарын үнүн хү-нүнде албайн турар черлериниң саны хей болуп артыпшаан.

Ол байдалдан үнүп алыры-биле чамдык хемчегерин алган. Күш-ажылдың бугуручулугун бедирериниң, шагүени-кампал алырының, ажылдың шынарын экинжидериниң кур-лавырларын болгаш аргаларын харылзаа албан черлери ди-леп тип турар. Чижээ, элзэн каш чедирелге пунктуларының ажылын Кызыл хоорайның харылзаа бедирер (начальники Ю. М. Власов) бригада керээ-биле ажылдарынче шилчиде-ри-биле белетизин.

Найсылында почта чедирелгезиниң төп участого бригада керээзинче кирген. Ол коллективтиң кенигүүнери биле харылзаа албан чериниң арасында күш-ажылдың дугурулганы чардынган. Кының кайы хире ажылдаанын, он күш-ажы-лың шынарын, дондатылганын шагүениң дугурулганы почта чедирелгезин чагыдыкчыларга таралды чедирелгенин, чангыс сөс-биле чугалаарга, күш-ажылга киржилгезиниң көзөффи-ентизин барымдаалар, почтачыларның күш-ажылының теле-виденин тургускан. Оң түңкелде коллектив кенигүүнерини харыскалганы улгаткан, күш-ажылдың сагылга-чуруму улам быыккан, ажылдан үнер-кирер чорук, таарымча чок өске-дээ байдалдар чиккен. Ол чаз чүүлү, мурунчы дур-жуганы райондарың харылзаа албан черлеринге тардыры чугула.

Кызылда, районнар төптөрүндө, чурттакчылыг черлерде почта чедирелгезин экинжидери-биле чамдык ачы-дуза арга-ларын ажылгап турар. Ол дээрже чамдык хоорайларда, хей чурттакчылыг суурларда тускыйлаан почта шөлдеринге, хаар-жатарыңа чедир почта чүгүң мототил, автомашина-биле аппарар. Почтачының чүгүң өзөөдери-биле, сөөртүп бээр-дир. Мототилдинг, автомашиналыг харылзаа болуу ол ажылга дуза чедирелгениң соонда боттарының кол ажылда-рыңче үнүптер.

Төп солундары, төп журналдары номчулчуларга чедир-рин дүргөдери-биле Кызылдың аэропортуң довискээрини иштинде почта албан чериниң 70 муң рубль түңкүг ту-дуун туруп турар. Наман бо объект ажылга-тына бээр, нандыг айтырылгач шийтирелетинер? Красноярсктен са-мелет-биле келген төп солундары болгаш төп журналдары хоорайның иштинче сөөртүп кириер, оң соонда чагыдыл-галарны төп почтага районнар аайы-биле ылгал белетизер. Ыл-гааның сөөлүндө районнар сөөртүрү-биле база катал аэ-ропортче чүдүрүп даңгылгач. Ол бүгү ажылдарга өзөш зөөс кижик күжү, шаңкү үнөр.

Чижээ кылдыр алырга, ноябрь 12—13 хүнеринде эртен туманныг турган агаар умарыңа таарымчалыг алдырга, чер-черже барык хары угда үнүн самолёттарга аңгы-аңгы поч-таны чүдүрүп күш четкипей барган. Оң уламындан Му-гур-Ансыңче төп-дээ, республика-дээ солун, сеткүүлери чет-че чедиринип шыдаатмын. Ол чикентиг бергездешкин-нерин ажылгалга кирер туугу-харылзааның албан чери элпиг шийтирелдеринге байдалды тургузар, анда төп солундары, төп журналдары районнар аайы-биле ылгал болгаш почта чедирелгези дүргөдөр.

Ынчалза-дээ солундарың хойжу аалдарга, сүт-бараан фермаларыңа чедирелгелери саадал, хары угда ийи-үш, дөрт-беш, чамдыкта он-дээ хей хонуктарда өздөлдөп, дүрүг-дүрүк-биле кээр таварылгалар бар. Чижээ кылдыр алырга, Улуг-Хем районнуң «Күш-ажылдың хостуу» сөөхтүн Чо-дурээ салбырының хойжуларыңа почта чедирелгези үзүн-телиншинерилг, чидип-чидип келир. Оң бир фактызы болза, Ф. Д. Самданниң Серлиг-Донде кыштаанга почта, со-лун чедирелгези бир неделя чедир үзүктелип турар. Почта чедирелгезин харылап турар туснай кижилериниң канчаар ажылдап турарын партиком-дээ (О. Седий), сөөхтүн дирек-тору-дээ (Б. Седий) контролдаарын турар. Контрольдуң чүг-лө «чагыс хевир» бар: Торгалыг суурнуң харылзаа сал-бырында малчыларның солундарын алган, ону чедирер ки-жиниң холуңуң үнүп бар. Ол-ла, Солун, сеткүүлдериниң че-дирелгези үзүктелип турарының дугайында шүгүнчүлө, са-налдарың бригадаларың бугуруңгө хуралдарыңа каш-дээ чугалаашкан. Ол чугаа, негедде харыч чок болуп артыпшаан.

«Найыраа» сөөхтүн Шакчы, «Сүт-Хөл» сөөхтүн Иш-кин салбырының, чамдык өске-дээ черлериниң малчына-рыңа солуннар, сеткүүлдер чедирелгези саадал турар. База ол ышкыш Кызылдан Мангун-Тайга районунче почта че-дирелгези саадашкынын, ол районнуң малчыларыңа оң уламындан солуннар, почта хей-шандаа четпейн турарының фактылары бар.

Малчы коллективтер, оң эге эвенолары—бригадалар, фермалар, кыштагалар—сөөд мурунуң документилеон ав-периниң болгаш тайылбырларының төптөрү. СЭКП-ниң Программаның чаз эмгектинин, партия Уставыңа өскө-рилгелерин болгаш ССРЗ-ниң экономиктиг болгаш социал хөгжүлдүзүниң Нол угланышкындарының телевидениеде чугалаашкын көрүрүңгө чорудулганың үезинде солуннар болгаш сеткүүлдериниң чедирелгезин кичээңгө алыры, ха-рылга ачы-дузаны болгаш информацияның техниктиг чеп-септерин ажытыг ажылгаары чугула.



Экономиктиг болгаш социал айткычларны чаз бау-биле үнүсүлүштүгүс

Экономиктиг болгаш социал айткычларны чаз бау-биле үнүсүлүштүгүс, чүтүлдү, амьдыралдың тургузуу ке-ден сорулгаларын ажыл-ишти болгаш чогаалдык ботта-дыр чорукту РСФСР-ниң Дээди Совединиң он бирги чымыжының ийги сессиязы көргүзүп турар. Сессия ажы-лым декабрь 4-те Кремльдиң Улуг ордунга үргүлүзүлгө.

Эштер В. И. Воронников, В. В. Гришин, А. А. Громов, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соловьев, В. М. Чебриков, П. Н. Деметев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, В. И. Попов, Н. В. Та-лыкин, Б. Н. Ельцин, М. В. Замiatин, И. В. Капотово оларны депутаттар болгаш аалчылар үргүлүздүгүс аалыш чаксаашкыны-биле ут-каш.

1986 чылда—он ийги беш чылдың баштайгы чымыжы РСФСР-ниң экономиктиг бол-гаш социал хөгжүлдүзүниң планын Россияның улаус-тарының бүрүн аргалыг тө-лөөкчилери — депутаттар бедик негеддегил чоруктуң, четпестерге өштөп чок болу-рунук туружу-биле, камна-галыг өз бугуруңгө соонсура-ды-биле чугалаашкын көрүп турар.

СЭКП-ниң XXVII съезди-зыңга ийдишпейлг белеткел бүгү чуртта мынча, бо хү-нерде Москвада база улам калбаргач, партияның съез-д мурундала документаларын чугалаашкын көрүп турар деп, СЭКП Москва хооромунуң секретары депутат Л. А. Бо-рисов чугалаашкан. Чугалаа-жып көрүтүшүнериниң үези-нде тодаргай саалдарын болгаш негедделерин кии-рип, чурттуң социал-эконо-миктиг хөгжүлдүзүңгө дүргө-дир талазы-биле ол докумен-талар тодаргай айткан сорулгаларын чүүлүгүс деп

РСФСР-ниң Дээди Совединиң он бирги чымыжының ийги сессиязы Россия беш чылдың чылдың эгезинде

санап турар. ССРЗ-ниң Дээди Совединиң дүртүк сессиязы-ның түннелдерин Москвада сессия ханышкыны-ны-биле уткаш. СЭКП-ниң болгаш Совет күрүчүнүн ий-тигезин найыскалдың ажы-лыг чоннары бир эс-сөткө-дүгүс чүдүлүгүсүниң дөңгө-лөп турар болгаш саалдык сорул-галарын чедирелгезиниң кү-дүзүңгө эргекчөк чугула бүтү-лө чүдүлдери кымырын-га бүрүн шийтирилгил деп, оратор медөгезин.

Планың даалгалаарың күтүсүлгөсү бугуруңгө болгаш организациаларың чаргыларын база техника-биле эде дерилерин дүргөдери-ниң аңгы хамгааржы. Найы-скалдың бугурулгелериниң техника-биле эде дерилер ажылы дүргөдериңче, оларын чаргыларын кыс-ка хуусада комплекстиг чор-ударыңче план организаци-ны, министрстволарың болгаш ведомстволарың ол кыйгыр-ган.

Продукциямы амыг үеңи негедделеринге дүшпөй тур-рар бугуруңгөсүңгө ажы-лым депутат шүтүгүлүгүс Хоорай ажы-агыйың чаз чылда сорулгаларың дуга-рыңа ол дүңдөшкөн. Мы-нчалда ол дүңдөшкөн бот-тадырлары Москвадагы-лы-ның болгаш аштыңаары-ның байдалдарың улам ың-ай экинжидеринге ийитин бээр.

Индирде — чик авто-мобилдерин бугурур талазы-биле Москвада каттыжы-мыңың чыгыңи директору депутат В. И. Исаков. «Ав-томобиль» коллектив беш чылды чедирелгезин дөзүп турарын ол медөгезин: планда ажып хей мындал-рубалдың продукцияны бугу-дурган, ВЭЗ-2108 авто-мобилдин чаз база хевирин бугуруңгө эгелөө. Ынчал-ла-ла чик шийтирелетинер бол-гаш бугуруңгө бугуруңгө, четкелөөрүң кыйгыларын бол-гаш материалдарың холбаа-лыг заводтарга бугуруңгө да-

ка хожудан уржунда чаз автомобиль бугуруңгө ула-рунун шийтирелгелерин бугу-дурган оратор айткан. Авто-мобилдериниң техника-биле эде дерилерин оларга чет-келер кымыларын чоруду-рур алырларын бугуруңгө херек угда боттадырган ту-рар уржун деп санап турары депутат чугалаашкан.

Бистиң сагылга-чуруму-с бижыг, бистиң күш-ажылы-мыс ажыктыг болган тула-мы, бистиң экономикамыс кү-чүлүгүсү деп, Ставрополь крайда «Коммунизмче орун» колхозуң дарагы депутат Н. Д. Терешенко медөгезин. Контроль даалгалаарың ажы-рым болгаш беш чылды кичи-зиң чедирелгезиниң дугайы-нда ол чугалаашкын, бугу-дурган бар куралдарыңа боттап оратор доктааган. Куралдарыңа тывары бол-гаш ажыктыгың ортем-тех-никтиг депшилериниң чедир-елериниң калбак ажылаары-ны-биле, ажы-агыйың чорударыңиң интенсивтиг мето-дтарыңче херек кырында шил-чире-биле бири эөлчөгө холбашыг деп, санап турары депутат чугалаашкан.

Татар АССР-ниң найыска-лында күш-ажылың коллек-тивтерде чогаалдык, ажы-лым байддалыг дугайың Ка-заның механика заводунуң ажыктыгы депутат Р. М. Юсупова чугалаашкан. Бистиң чедирелгезиниң улау, ың-чалза-дээ бугуңгө негедде-лерге дүштүр бис чедип ал-ган чүдүлгө сессия ханып, оожуруар өргөвс чок деп, ол онзалан медөгезин. Чо-нуң херектел баранарының ассортиментин болгаш шы-нары эжөш эвес чөтүгүгүс чедирелгезинге таварып турар чажыт эвес. Ындыг ба-раанарың бугуруңгө үндүр-гө, оларын шынары экин-жидеринге, ачы-дуза че-дирелгезиниң бүтү комплексин сайыраңгайдыртыга ха-

жыдыга сөөхтүнүң саан-чызы депутат Н. В. Никити-на чугалаашкан. «Чер-90» дө-рүк комплексиниң программаны боттадырар чорук ол авто-номик областтың көдө ажы-агыйың хөгжүлдүңгө ийген-сигит орунуче улаадырар арганы бээр.

Улау ажы-агыйыңиң эр-темин тодаргай дуза чеди-рип турарыңиң чиктерин ССРЗ-ниң Эртемнер акаде-миясыңиң эртемден секретары депутат Г. К. Скрибин чугалаашкан. Эртемниң бугу-дүлгө-биле харылзааларың ийиң аны-бүрү хевирлери — чогаалдык калы ажылда-жыла дугайында керөөр, ортем-техниктиг тур лаборо-ториялар, ведомстволар ара-мыжыңиң ортем-техниктиг тер-дери-дээ бар. Регионарнык комплекстиг шийчелер про-грамманы чедирелгезин ботта-тып турар. Оң-биле калы чамдык институттарда коллективтериниң күжүңгөсү кижи кол угланышкындары-ны, шийчелдериниң дөң-гөсү бидирелгези болгаш оларын түннелдерин улау ажы-агыйыңа дүргөңгө не-пертерип киригеринге улаа-дырбайн турар деп, депутат чугалаашкан.

Чурттуң улау ажы-агый комплексин хөгжүлдериңе автономит республиканың саамыкыны чаз келген тулау уламын улау болуп бар чылдар деп, Якут АССР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Дарагы депутат Л. П. Григорьева чугалаашкан. Улаа-тыруңгө болгаш кедээ ажы-агыйыңиң ажы-ишчелери бүтү кол көрүгүлгөсү талазы-биле беш чыл планын чедирелгезиниң дозун турар. Оң-биле калы деңсөөрүңгө социал-экономикиңиң хөг-жүлдүзүңгө дүргөдериңге хамгаарылыгың айтырлар-гың оратор кичигелерин ула-дырды. Соңгу чер чурт-туларга таарымчан чурт-талга байдалдарын тургу-зың дугайында айтыры-ның четпес шийтирелер тур-рар. Транспорттуң болгаш аурурук четкизиңиң кошкак хөгжүлдүзүңгө да-үлгүлүгүс комплексиниң болгаш бугуру-лгө өске-дээ алырларыңиң өздүлгенин саадашкын турар.

Иваново областың пест-та-лы аргычмы Татьяна Де-режковичи күш-ажылың кал-лендарында — 1988 чыл. Горькийиң «Красное Сормо-во» заводунуң электри хай-накчыларың Николай Ша-риниң башташкан бригадасы 1987 чылдың түннелде ажыл-дан турар. Съезд мурунуң социалистиг чаргымың ол болгаш өске-дээ хей анык мурнакчыларың фамилия-ларын ВЛКСМ ТК-ның се-кретары депутат В. В. Ан-дреев алаан. ВЛКСМ ТК-ның, республикаларың ком-сомол организациаларыңиң хүлөөлгөсү болза, аныктыр ажылдап турар участок бугу-дүзүңгө шалымчы, чогаалдык чоруктуң бедик сагылга-чурумуң байдалын тургуза-ры-биле эңне организастыг болгаш ажы-ишчел байдалды тургузары болуп деп, ол он-залан медөгезин.

Чер-биле ажылды экин-жидеринге, шап-шаадала тура та-рып келген шөлдерин катал экинжидеринге болгаш ону болбаадырдыкың хемчөө-лүн улгатырарыңа холбаш-тыр ажылдарың чорударга, кедээ ажы-агый продукция-зың бугуруңгө көвүдөрүңгө дугузыг болурун Карел АССР-ниң Пряжинск району-нун «Ведлозерский» уксаа-

мал чедирелгезин тургузуу ал-ган. Мал чөм белеткелдериниң ме-ханизастаттыгын отряды ситен-сип бол-гаш сителүү чогур артыкчылыг тур-гузуу алган. Малга хей концентраттар-ны берип, оларын колхозтувта боттары-мыс кылгып ал, күрүдөөн ол талазы-биле дуза дилейил турар бис. «Со-вет Россия» колхозуң фермалары — шоолуг механизастаттык. Чаз ком-плекс амдыында тургустуулаа. Мыда чедирелгези хол-биле үлөп берип тур-рар. Ынчангап малдык сүтүгү чоруту-рун бедирер дие, ам-дээ хей ажы-агый кымырын негеддегиле турар. Ынчалза-дээ анык калчылар ийитин берге үе тур-рар — ажы-агыйда чарыктың соци-алистиг чарыктың тилекчелери.

Смоленск областың мал ажы-агый чылдыңна чүс-чүс аныктыр көп тур-рар. Чүтүгө бо чымыл бөни ортак ишчилериниң 140 дозукчулары машы-ка саадашкын мастерлары ботташар.

РФСР-ниң чуртталга-ком-мунал ажы-агый министри депутат В. И. Попов ол адырның ам-дээ шийтир-елетинер турар айтыр-ларынга доктаап чугалаашкан. Оң хөгжүп турарыңиң дең-гел чонун херектелгезин дозу хемчөөлүң-биле дүшү-лей турарын ол медөгез-лөө. Дыка хей хоорайларда болгаш суурларда чуртталга фондузунуң хей кези чаз-гайжыды кылдырмаан, ба-жынарын, малгыя ком-мунал туудуларын тулау тургузарыңиң планын ур-гүлүк күтүсүңгөсүңгө келген, туудуңуң комплекстиг кыл-дыры хандырылмай тур-рар. Министр оң-биле чер-гелештир бугуруңгө-техник-тиг базазың бижылаар болгаш өске-дээ улау хем-чөөлдү айтырларын ший-тирлөө талазы-биле калбак программаны ажылдап кыл-ган болгаш херек кырында күтүсүңгөсүңгө эгелөөңиң дий-наткан.

Кымырын бөгү телевиде-п турар чүдүлдериңиң шолода ам берсип турарлар. База күтүсүңгөсүңгө алаар деп, Чита областың Дарагында № 3 ортумак шоланың дирек-тору депутат В. А. Егелева чугалаашкан. Чогунна хары-мынчанга бистиң бөгүңгү сорулгалык болза, амыг анык салгалды улау ажы-агыйыңа ажылдарыңа белең кылдыр кичигелер, ортем-техниктиг депшиле дөңсө демселчип болгаш оң боттадырдыкымы кылдыр, бугуруңгө бугуруңгөсүңгө хөгжүлдүзүңгө дөңсө хам-ла-рыңа соонсурадык кичи-лер кылдыр кичигелер бол-лур. Областың педагогика коллективтериниң бугу-лгө ажы-агыйыңа инити бил-гил болгаш профессиональ школа реформалыңиң идеяларын боттадырарыңа мөөңитинген деп, депу-тат үнүсүңгө.

Ортем-техниктиг депшиле-ни дүргөдериңиң айтыр-ларыңиң талазы-биле СЭКП ТК-га болган чөвүлө курал-гы куралдарың непертер-технологияларын непер-териниң эргекчөк чугуламы деңгелетинген. Кемерово областың Барыш-Сибирь ме-таллургия комбинатында ол ажылдык канчаар чоруп ту-рарының дугайың ол бугу-дүзүңгө директору депутат Б. И. Аннин чугалаашкан. Ын-дала бугуруңгө аламы дозу-бу-биле болбаадырдыг тур-рар, оң ачымыда цемент бугурур кылдыр борбаады-лаан мындала хире тоина шалкык база орук туудуры-га 120 муң ажыг тоина шалкык херекчелдерге чү-дүрүп чоруткан. Бо дээрже ажылдык чүлгө эгези-дир деп, оратор медөгезин. Да-лалдыр мөөңелеп турар шалкык ажыктыгың тиг өт куралдарыңа канчаар, бойдушту хирелдирбес арга-ны бээр.

Депутат А. М. Биткова чоңуң херектел баранары-ны бугуруңгө болгаш ачы-дуза чедирелгезин хөгжү-дүзүңгө Комплекстиг про-грамманы күтүсүңгө-биле шуут дөрт холбашан ажы-агый — Калининградтың да-раныга бугуруңгө катты-жылыңыңа даарыжыңи.

Оң-биле РСФСР-ниң Дээ-ди Совединиң сессиязы ажы-лым дооскан.

(СЭТА).

БЕШ ЧЫЛДЫҢ МУРНАКЧЫЛАРЫ



«Коммунист бүрүзү күш-ажыла болгаш сагылга-чу-румга, хей-ишти база хуу-да амьдыралыңа үлгө-чүлөк болуп уржунук» деп, СЭКП-ниң Программалык чаз эдигелериниң төлөөкчилер айткан. Каа-Хем районнуң «Совет Тыва» сөөхтүнүң мал чөм белеткөр бригаданың бригадир, анык комму-нист Александр Дакпа бо-лун ажы-агыйыңиң партия-нык ол негедде-биле дүшү-түрүп чорур.

Ажы-агый бо чымыл ий-тигизин малгыта 2520 тонна ситенги, 2226 тонна селажы, 5080 тонна сителүү белек-тең, планның онзалдарын күт-сөткөсүңгө Александр Дак-паның ууртарыңа бригаданың үзүл-хуузу улау. Найыралдык коллектив районнуң малга чөм белеткөр бригадалары-ның арасында чарыкка ий-тиг чөм элзэн. Коммунист бригадириниң ажылыга бе-дик харыскалгы, ак сет-килдиг хамгаарылыңың ба-зы бардыккалы ол.

Чонун эргө-ажыктыгың камгалаалыңа оларын тээ-лөөкчилер, бири эөлчөгө, тус чер Советтериниң депу-таттары туруп турар деп, та-левиле онзалан айткан Анык коммунист Александр Дакпа ол дөрт хамгаары-лаыг, чүгө дээрже ол — Сүт-Базы кедээ Советтик депу-даты. Ынчангап он негедде онза, ол ийи дакпыр хары-скалгы. Анык коммунист депутат Александр Дакпа чо-нуң ак сеткелдиг бараан бооп, ол хөгжүлгелерин бо-лун херектери-биле шыны-зын чорур.

ЧУРУКТА: бригадир Алек-сандр Дакпа.

О. ОХЕМЧИКТИН фотоу.

БАШТАЙГЫ ОЛЧА

СЭКП-ниң XXVII съезди-ни төлөтүп уткуру дөңсө бүтү чуртта калбарган Со-циалистиг чарыкка кириш-пишкан, «Хемчик» аныктыр-гышан, ажы-агыйыңиң аң-чылары база эң тура аңчы-лар Барын Салингарың ба-ла Талыч-Уулаңың тайгала-рында алаң тыяжың чору-дуп турар.

Тыяжыкчыларың баштай-га болуу алаңыңиң дөңсө келген, «Хемчик алаңың» элек дуулап турары ажы-агыйыңиң аңчыларыңиң күш-ажылыңиң сорун бадыткан. Эңи тура аңчыларын Шени чурттуг Борне Ооржак 700 рубльдиң, Чыраа-Важыңдан Юрий Ооржак 538 рубльдиң өлүүн дужааганнар. Чада-

налан Чигит-оол Ондар, Шениден Эрес-оол Кулар оларын олчалык база аңы-ны. Шыттыг аңчылар Сергей Монгуш, Сергей Тулуш олар каттыжып алаан, тайга үн-гөш, 1069 рубльдиң өлүүн дужааганнар. Тыяжыкчы-лаң чымыжы чаз-ла кичи-дүштүк кел чыдар болгаш ам-дээ хей алаң дужаатты-нары чугааган.

А. ДОНГАК

Чөөн-Хемчик район

ШЫДЫРААГА
ДЕЛЕГЕЙНИН
ОН УШКУ ЧЕМПИОНУ



Делегейнин он ушку чемпиону Гарри Каспаров 1963 чылдың апрель 13-те Баку хоорайга тургунган. Солунарга парияттыг болгалары шийирликтирилген, шырдыраа беш харымданна хандыкшы берген. Ол он хары харлаптарган, ону делегейнин беш дашыр чемпиону профессор М. Ботаникин шырдыраа таллазы-биле аймакчы алдарып суражжаа бөр-өөредилегини шырдыраа кыргын Г. Каспаровун бола турары-биле алырга, шырдыраа-нык кайгамчыктыг теоретик болган практикт ол кижини ууртуула-биле беш чыл дуртуула кичээлдерини бодунун шырдыраа стилинин хайыргалары тургусту-нарна, шырдыраа чогаалдык шырдыраа башкыларын шырдыраа шийирликтирилген чылдар болган. Он бир-ле хары тура, Гарри Каспаров чуртга шырдыраа таллазы-биле мастерге эң анык кандидат болу берген.

Г. Каспаровун улам ыңайыг спортчу чедикшилер улам-на магаданчыг болган секция өөрчүтүлгөн. 1976 болган 1977 чылдарда эл-де оолдарын аразына ол СССР-ни чемпиону атты чедип алган. 1978 чылда 15 хары тура СССР-и спорт мастери нормативин күүсеткен. Ол-ла чылым шилдигин берге маргылдаарын арттырган. Г. Каспаров СССР-ни чемпионатын дэди лыгазын маргылдаа-зыга бир-ле дугаарында киршикен.

16 хары тура, Гарри Каспаров ФИДЕ-нин делегей мастери титудуур атты чедип алган. 17 харыда Г. Каспаров эл-де оолдарын аразына делегей чемпионатында тилең болган делегей гроссмейстери болу берген. 1981 чылда Г. Каспаров — шырдыраа СССР-ни чемпиону. Ол үеден эгезөөдө барык маргылдаа санында, ол херек кырында тилең келген. СССР-ни шырдыраа шилдиги командазынын составына Г. Каспаров 1980 болган 1982 чылдарда Олимпиадаларына тилеңге дэди алың медаль-биле ийи удаа шийирликтирилген. Ол кыргын-биле СССР-ни шилдиги командазын 1980 чылда Европанын чемпионатына, а СССР-ни аймактар командазы — 1981 чылда делегей чемпионатына тилең үгөн.

Делегей чемпионатынын түнел маргылдаа-зыне орун-ка Г. Каспаров эң-не шыраар дэди шырдыраачылар-биле маргылдаа оюннарга чырыт-кылаачкан каш-даа тилелте-лерин чедип алган. 1982 чылда Москвага зоналар аразы-нын маргылдаа-зына тилең-нин соода А. Беляевский, В. Корнилов, В. Смыслов олар-нык-биле маргылдаа-зыга ол удуу алычкан.

Журналистер ийи удаа — 1982 болган 1983 чылдарда — Г. Каспаров чылдың эң анык шырдыраачы кылдыр санаанар. Гарри Каспаров («Спартак») ФИДЕ-нин бегүн делегейде эң-не бекид оон индивидуалдыг коэффициент-тиникин элелекши болуп турар.

Делегей чемпиону — спорт-тун алдарыг мастери Г. Каспаров — СЭКП кезик-тун, Азербайджанын ЛКМ ТК-анын кезиктун, дашык-кышкыларын СССР-ниң 50 чыл атыг күүне институт-дунун студентин.

Делегей гроссмейстери Гарри Каспаров 1985 чылдың ноябрь 9-та Анатолий Карпов-биле маргылдаанын сөөгү, чөөрдүк салгышты тилең, делегейин шырдыраа сая таллазы-биле он ушку болган шырдыраанын бүтү-түгүтүдө эң анык чемпио болу берген.

Шырдыраангай ийи совет гроссмейстерин барык салдыр бүрүзү делегейин шырдыраа урам чүүлүнүн эртинеңге улуг салгышкын болган.

СПОРТ

ХҮРЭШ СПОРТУН
ХӨГЖҮДЕР ДЭЭШ

СЭКП-ниң Программалык чаш эдилгезиниң болган Устаалыга эскерилгелерин тилелдерин республиканын спорт организациалары-нын ажилдакчылары улуг сомуургал-биле чугаалажып көрүп турар. Ажил-агынның кайдыг-даа адырларынга ажилдың төңү түнелгенче, ажилдың бегидеринче кичээлге салгыштыг чугаалажып төлөвүлде айтканын бистер, спорт ажилдакчылары, ажилыска дорт ууртууга болдуур ужурагү бис. СЭКП Төп Комитетинин, СССР-ниң Министрлер Чөвүлениниң «Күш-культураның болган спорттун массалыг чорун улам кедүрер дугайын» докталаанда чомчун хостуг үезин организациаларына массалыг күш-культураның болган спорттун ужура-дуула бегид турарын демекчелер болган. Массалыг күш-культураның хей хейир-лери ажилык чомчун кайдык-шылын бижылаар таллазы-биле база оон-биле холбаш-тыр кижилерин күш-ажи-лымн бугуручүтүң бегидеринге чугула роладу ой-нап турар.

Тыва АССР-ниң хүреш федерализм республиканын спорт коллегиязы, «Урожай», «Спартак», «Трудовые резервы», «Динамо» эки тура спорт ажилдакчыларын пред-андиумдары-биле кайдык-шылын бижылаар таллазы-биле болган спортчу хараа турар, ол ышкып хүрештин хейир-лерин хөгжүдөр таллазы-биле өттүгүтү үенин иштинде эвээш эвээс ажилдакчы кыл-ган. Хүреш федерализм бодунун хураалдарына аны-гай айттыргалары чугаала-жып көрүп турган. Республиканын шилдиги команда-зынн зона маргылдаалары-на кижилегиниң түнелде-рин, эл-де оолдар (16 хар чедир) командазынн аны-ктарын Бүтүр-Россия бирги олимпиадын киршиктелген, спорттун национал хейир-леринге шилдиги командазын бегилекши дугайында, тыва хүрешке РСФСР-ниң бирги дери дэди Горно-Алтай-скиге болган маргылдаанын түнелди, Сибирь болган Чөөн чүктүн улустарынн спартакиадазын бегилекш-тиринин дугайында бол-ган оон-даа эске айттыр-галары федерация хураал-дыга чугаалажып көрү-дүн. Хүрештин аны-агы хейирлер республикада хөг-жүп турар.

Амгы үеде 148 коллек-тивте 5572 кижиге хостуг хүреш-те кирип турар. Оларын өөредиринге штаттыг 40 тре-нер, оон иштинде күш-кул-тура таллазы-биле дэди эр-теминг 23 тренер ажилдап турар. Ваза 208 хей-инити-тиг тренер бар. Хүрештин нацио-

нал хейирлеринге (хүреш, барилдаа, күрес) 157 күш-культура коллективте 3036 кижиге хараа тургунган. 28 коллективте самбо хүрешке хандыкшылыглар 487 кижиге чедип турар.

Чырымышкын министр-ствоукуң шугуму-биле уру-галарын 7 спорт школарында 962 өөреникчи хостуг хүреш-ти өөренип турар. Ук шко-ларынн штатында 26 тренер, оон айгыда хей-инитиң 13 тренер бар. Ол-ла министр-ствоукуң шугуму-биле сөөгү 2 чылда спорт школары Бай-Тайга, Тес-Хем, Эрэна районнада ажилтыглан. Бо чылдың эгезинде «Урожай» эки тура спорт инител-иниң область чөвүлениниң шугуму-биле уругаларын спорт школары ажилтыглан. Ук школарынн штатында «Улус-Хан» совхозта (тре-нер В. П. Кужугет), «Х Улуг хураал» (тренерлер К. Саидов, В. Калаан), «Тилел-геде» (тренер Ю. Монгуш), «Бурунгаал» (тренер С. Кулаажык) база ажилдап турар. «Трудовые резервы» спорт инителенин шугуму-биле спорт школары № 1 КИПУ, № 4 КИПУ-нун бол-ган Ак-Довуратка КИПУ-нун базасында ажилтыглыган.

Хүрешке районнарын, рес-публиканын бирги чери дэди маргылдаалар организациалар эртин турар апарган. «Кип-та» Кечил-оолдун шайыла-дыг хостуг хүреш маргыл-даады Хайыраан суурга (Улуг-Хем район), «Бурун-гаал» совхозтун түвүне өөр-еникчи оолдарын биче на-зылгып бугурун маргылда-лар эки дегиледе эртен. Ке-дээ спортчулар ортуураг республиканын бирги чери дэди хостуг хүреш маргыл-даады организациалар эртин болган айнаа чүгө 58 кило-грамм чедир категориянн дегилеңне бегин 5 спорт мастери хүрешке, Республиканын туткан чемпиону ат-дэди тыва хүрешке маргыл-даалар солун эртин турар апарган.

Спорттун негептерей хейир-лерин, оон иштинде хүреш спортун пропагандалар, негептерид таллазы-биле спорт организациаларын хары-салгылап ажилдакчылар, активизм спортчулар, трен-ер теледидение, радио, сол-уннар дамчытыр-даа та-лымдар, бегидерин чорудуп, школачылар, студентилер, ылаңгы келээ аныктарара-зыга ажилды чорудуп кел-ген.

Бо таллазы-биле «Хүреш» агитбригадаларын ажилы-нын дуржуглазын кичээлге-ге ап, негептериди күчүт-күт. Чүгө бо чылдың дуржуулаа агитбригада 30 ажил кат-тап үнүшкүнерин кылган. Бай-Тайга, Эвэр, Тес-Хем, Улуг-

Хем, Каа-Хем, Кызыл, Чөөн-Хемчик, Сут-Хал районнарга чедип, оон мурунга көрү-түлүг оюннарын, лекция-ларын, бегидерин эртин-гилээн. Аныктарын болган студентилеринн XII Бүтү-дэлей фестивалыга турас-каадып, «Фестивалыга кино-метрлер» деп лозунгун үнүшкүнерин «Хүреш» агитбригада эртен чайын кылгалаан солун болган.

Кылдыган чамдык ажил-дарын түнелдиге спортчу-ларын мергенли, дуржу-галары өзүп, хүрешке хандыкшылыгларын саны көзүдөп турар. Делегей чер-гелгил спорт мастери Алек-сандар Доржуаан үегер-чижек алган анык салгы-лаң хейирлер кестү эвээп турар. Аныктарынн бирги Бүтүр-Россия оюннарынн хос-тут хүрешке (бо чылым Чи-тага) чемпиону (бодунун дегилеңинге), келээ ажил-агы техникумуун сүргү-лүп Дунуш-оол Маадыр, РСФСР-ниң «Урожай» ини-тиленин Төп чөвүлениниң шилдиги командазынн кези-жигүнери Саглан Тагала-нов, Владимир Түлүш, Артур Дондувай, Кайдемир Монгуш, Павел Мартына, Дидим-оол Биче-оол болган «Спартак», «Трудовые резервы» инити-лелеринн Төп чөвүлелеринн кези-жигүнери Сергей Ооржак, Вячеслав Оюн, Ва-силей Хураган болган оон-даа эскерлер адал болу.

Ынчалза-даа тренерлер чө-вүленин, хүрештин район, республика федерациялары-нын ажилында чедиптер, чедир шийирлетпейн турар айттыргалар бар. Ын-чанга боттары ажилыска-зы шүтүмүлүкчү бугу-биле сайгарып кееүчү, ажил-латтыккай турар куралар-ларын колдарадып тыварыне кичээлгеин угулдарыг ужурагү бис.

Хүреш федерациязы кол-дуула-ла шилдиги коман-даларын бегилекши, олар-нык маргылдааларга кир-шиктелген түнелдерин чугаалажып көрү-биле кы-зыгарлаттынып, инити-ни-биле «ажыл-херектиң бай-ла-ды хандыр өөренип көр-бейн, чедиптерден түнел-дер үндүрүлгө келген деп болу. Спорт уламышкын-ныг тускай классы органи-заастарынн айттыры ийи чыл улаштыр шийирлет-тимей турар. Улуг-Хем, Чөөн-Хемчик, Барыш-Хем-чик районнарынн хүреш фе-дерацияларынн өттөт-түр дыйнаарын планнап, боттандырбаан.

Кадрларын, анык специа-листтерин, тренерлерин ажи-га таарыштыр тургузар, ы-жыгарларын, оларын чурт-таар оран-сая-биле ханды-рарынн айттыргаларыне

республиканын спорт коми-тетин, эске-даа спорт органи-зацилары салгып салбайн, кичек албай турар. Түнел-динде, перспективалыг, та-лантылыг специалистер, спорт-чулар эске ажилче шилчип чоруй баары эвээш эвээс. Оон чижээне, Анатолий Кара-салды, Анатолий Санданын, Сергей Егиданын айттып бо-лур-дур.

Спорт таллазы-биле специа-лист бегилекшиге кичээл-гей кошкан. 1984—1985 чыл-дарда Келээ ажил-агы ми-нистерствоукуң шугуму-биле 108 кижинн дэди өөр-еникчи черлеринге чоруткан, оларынн иштинде күш-кул-тура, спорт таллазы-биле чан-гыс-даа кижиге чок. Күш-кул-турага, спортка хандыкшы-лыг аныктарын илереп тывар, оларын ажил-агыл-арынн күсүл-биле өөренип чо-рууларын жоон соңгар бола-ар чугула.

Бугурулгелерде, ажил-агылдарда күш-культура, спорт ажилын үдүлени-биле экижидер чедип алыналы, аныктарын спортка хараа турарыне кошкып кичээлге салгып келгенде минир апар. Чоңун, ылаңгы эвээп уругаларын чурттап тур-рар черинн айма-биле ажил чорударын тренерлер кошкып чорудуп келген. Уругаларын спорт школарынн физикал-дарынн культура-спорт ком-плекстерин-биле харылаа-зы шуудайын турар. Ылаңгы Чаданада уругаларын спорт школарында ажил кошкан. Оон түнелдиге сөөгү 4—5 чыл иштинде ук школа шы-рак мегелерин бегилекшиг спорт школарында бегид оон дээрелерин турар.

Чамдык ажилдар кылды-ла-да, перспективалыг анык спортчуларын илереп, бегид таллазы-биле ажил чо-гуур дегиледе чедир ам-даа тургустурун. Бо талла-зы-биле ажилды республиканын улуг тренери турган В. М. Чөөлөк кошкып чорудуп, чер-черлерде тренерлерге прак-тиктин дуза көргүсөй кел-ген демделер апар.

Хүреш федерациязы рес-публиканын спорткомитети-биле калы хүреш таллазы-биле тренерлер республика семинарын организациалар эр-тирген болган айнаа ажил-херектиң байдалын бугу та-лазы-биле сайгарып чугаала-кык база чогуур түнелдерин үндүргөн бис. Айнаа тургускан хүреш федерациязынн чаш составы база тренерлер чөвү-лени-биле ажилды үдүл-ени-биле экижидип, куже-иникин ажилдаары не-геттин турар.

В. БИЧЕ-ООЛ, республиканын хүреш федерациязынн дарга-зынын ораакчызы.

ТВ

ДЕКАБРЬ 5-ТЕ
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». 8.40 — Эр-теги гимнастика. 8.55 — Ви-тин чаштарын чогаалды-а. 9.25 — «Картин». Уш се-риалыг урар-чечен телефилм. 1-ти сериязы. 10.45 — Ыл-динтир-даа болза, элелити. 11.45—11.50 — Медвэлер. 14.15 — Медвэлер. 14.35 — Док. фильмер: «Сотворение доброты», «Этот занатое спо-бное время. 15.15 — Скри-пка музыкалыг концерти. Г. Вениакинның болган П. Са-расатенин чогаалдарын РСФСР-ниң алдарыг артис-тери В. Болташ Е. Жукар күтүсидир. 15.45 — Хөгүл-старттар. 16.30 — Финля-диниң теледидениениң программалар. 17.30 — «Фер-скотти» боду-биле ужура-жышкын (Финляндия). 18.00 — «Сесту ажил-херек-би-ле балдыткаар». Сагыла-чу-рум сайыраңгай социализм-ниң мөвүшнар категория-зы. Ставок тудууун С. Ор-д.

ДЕКАБРЬ 5-ТЕ
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН

8.00 — Эртеги гимнасти-ка. 8.15 — «И возмужают за-бытые мотивы». Док. теле-фильм. 8.35; 9.35 — Бойдуз-эртеги. 4 класс. Хат болган оон ажилы. 8.55 — «Уни-кальные высокопрозрачные телесные прессы». Эртем-пел-терелдиг филм. 9.05; 12.10 — Испан дил. 9.55 — XIX вектин картанынн чуралга-зы. А. Вениакин. 8 класс. 10.35; 11.40 — Н. А. Некра-совтун лирикасы. 9 класс. 11.05 — Авантюрн школазы. 12.40 — А. Сурковтун поэ-зиязы. 13.30 — «Ждем тебя, парень». Урар-чечен филм. 15.00—15.05 — Медвэлер. 18.00

ДЕКАБРЬ 5-ТЕ
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН

8.00 — Эртеги гимнасти-ка. 8.15 — «И возмужают за-бытые мотивы». Док. теле-фильм. 8.35; 9.35 — Бойдуз-эртеги. 4 класс. Хат болган оон ажилы. 8.55 — «Уни-кальные высокопрозрачные телесные прессы». Эртем-пел-терелдиг филм. 9.05; 12.10 — Испан дил. 9.55 — XIX вектин картанынн чуралга-зы. А. Вениакин. 8 класс. 10.35; 11.40 — Н. А. Некра-совтун лирикасы. 9 класс. 11.05 — Авантюрн школазы. 12.40 — А. Сурковтун поэ-зиязы. 13.30 — «Ждем тебя, парень». Урар-чечен филм. 15.00—15.05 — Медвэлер. 18.00

ТЫВАНЫН ХӨГЖҮМ-ШИИ ТЕАТРЫНЫН
ДЕКАБРЬДА РЕПЕРТУАРЫ

Эгелээр 19 шакта.	5. «БОДАРАЛ» (Ийи кезектиг драма).	О. Чыгыш.
Эгелээр 19 шакта.	8. «КЕЗЕМЧЕ» (Ийи кезектиг драма).	В. Тендряков.
Эгелээр 19 шакта.	21. «ХҮННҮН ДУРТУ ЧҮС ЧЫЛ АЖЫП» (Романга үдүлгөзүн ийи кезектиг шии).	Ч. Айтматов.
Эгелээр 19 шакта.	22. «НАД СВЕТОМ ВОДОМ» (Ийи кезектиг драма).	В. Тендряков.
Эгелээр 19 шакта.	25. «КЕЗЕМЧЕ» (Ийи кезектиг драма).	В. Тендряков.
Эгелээр 19 шакта.	26. «ФЕНОМЕННЕР» (Ийи кезектиг комедия).	Г. Горик.
Эгелээр 19 шакта.	29. «НАД СВЕТОМ ВОДОМ» (Ийи кезектиг драма).	В. Базов.
Эгелээр 19 шакта.	30. «КЕЗЕМЧЕ» (Ийи кезектиг драма).	В. Тендряков.

АЯН-ЧОРУКЧУЛАРЫН КИЧЭЭНГЕЙИНГЕ!

Профилелдеринн область чөвүлени 1986 чылда дараазында чурттарже ту-риси бөлүктөрүн четчелеп турар:

№ пп	Чурттар	Хүннер салы	Хуусаалы	Чижек өртөө
1. Финляндия		10	Март	593 руб.
2. Моол — келээ ажил-агыл ажилдак-чыларына		15	Май	105 руб.
3. Моол — бүтү күзөөнере		15	Июнь	105 руб.
4. БУР — чурт үлөтүрүлүп болган коммунал-амырал ажилдакчы-ларына		10	Июль	320 руб.
5. БУР — бүтү күзөөнере		18	Июль	320 руб.
6. Моол — Эвэр районун социалисттар чарышка тилекчилеринге		15	Июль	105 руб.
7. ЧССР — бүтү күзөөнере		14	Июль	300 руб.
8. БУР — башкылар, Кара далайла «Золотые пески» ден курортка лыж-таныр-биле		21	Июль	340 руб.
9. Моол — Кызыл району активизм херекчилеринге		18	Август	105 руб.
10. РСР — Кара далай кылдымга дым-таныр-биле, бүтү күзөөнере		14	Август	300 руб.
11. Моол — бүтү күзөөнере		15	Сентябрь	105 руб.
12. ЮСФР — Адратика далайга дым-таныр-биле, бүтү күзөөнере		12	Сентябрь	320 руб.
13. БУР — бүтү алырларын соци-алист чарыштын тилекчилеринге		18	Сентябрь	320 руб.
14. Индия — бүтү күзөөнере		15	Ноябрь	800 руб.

Документаларын социалист чурттарже баар бөлүктүн чорутурун мурунла-уш ай бурунгаар, Финляндия, ЮСФР, Индия — дөрт ай бурунгаар четчелеп-лозар.

Айттыргаларын профилелдеринн адыраар обкомнарында ийикке, азы проф-облчөвүленинн культурамассалыг килдизинде (т. 2-22-73) тодаралар.

Редакторунн ораакчызы К. К. СА.

Ажилдаар шийен тур чидиргенинн дугайында экин-чи 45055 сериялыг 073490 — 073501, 073475 — 073488 дугаарларын болотел-ху-дустарын күш чок кылдыр санаар. Устунде айттыгтай-лыниадыр.

КЫЗЫЛЧЫЛАРЫН КИЧЭЭНГЕЙИНГЕ

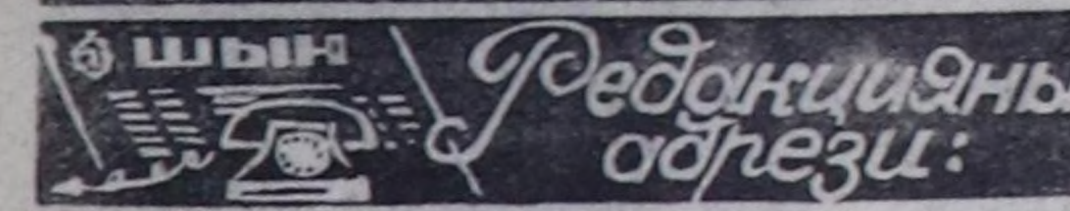
Тыва АССР-ниң Дэди Со-ветинин болган улус депу-таттарынн Кызыл хоорай Советинин депутаттары сой-гукчулары неделя санында, четтерге 18 шакта 20 шак-ка чедир курум-чурум кам-лаарынн № 1 (Дружба) ку-думчузу № 2 (Красноар-меевская) кудумчузу 168), № 3 (Заречная) кудумчузу 13) хей-инити пункттарына, «Ени-сей» Култура бажыны (он талкы өрнөк, Набережная кудумчузу 80) хүлөп алы-рын чарлап тур.

ЗЛС ДЕПУТАТТАРЫ-НЫН КЫЗЫЛ ХОРААЙ СОВЕДИНИН КУУСКОМУ.

(Солунуң дараазында номери декабрь 7-де үнөр).

«Варшав» 15.00, 17.40, 19.30 шактарда.	«КАА-ХЕМ» 14.30, 16.20, 18.00, 19.40 шактарда.	«ЕНИСЕЙ» к:б: «Город не-вест» 18.00, 20.00 шактарда.	«НАЙРАЛ» 9.30, «Девя гле-за» 11.20, 13.10, 15.00, 16.50, 20.30 шактарда.	«ПИОНЕР» 9.30, «Девя гле-за» 11.20, 13.10, 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.	«ВОСТОК» 9.30, «Девя гле-за» 11.20, 13.10, 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.
--	--	--	--	---	---

«Варшав» 15.00, 17.40, 19.30 шактарда. «КАА-ХЕМ» 14.30, 16.20, 18.00, 19.40 шактарда. «ЕНИСЕЙ» к:б: «Город не-вест» 18.00, 20.00 шактарда. «НАЙРАЛ» 9.30, «Девя гле-за» 11.20, 13.10, 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда. «ПИОНЕР» 9.30, «Девя гле-за» 11.20, 13.10, 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда. «ВОСТОК» 9.30, «Девя гле-за» 11.20, 13.10, 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.



Тыва АССР-ниң Ном үдүрер тер, полиграфия болган ном садмынн херектеринн таллазы-биле күрүне комитетинн типографиязы. Кызыл, Шетинки болган Кравченко кудумчузу, бажың № 1, 2-23-54, харыскалыг секретариаты 2-23-35, секретариаттыг 2-23-35, партия аймакчал болган үстүр килдизинн 2-31-75, пропаганда болган совет тургузу килдизинн 2-37-13, чага килдизинн 2-41-27, информация килдизинн 2-20-60, культура килдизинн 2-23-54; келээ ажил-агыл килдизинн 2-21-47, корректорларынн 2-27-41, бухгалтериянын 2-12-45, солун келбейн барганда 2-32-75 телефонче долгаар.

Солүй неделяда 6 катан-тер

Чыгыр № 3181.

ТС—00705.